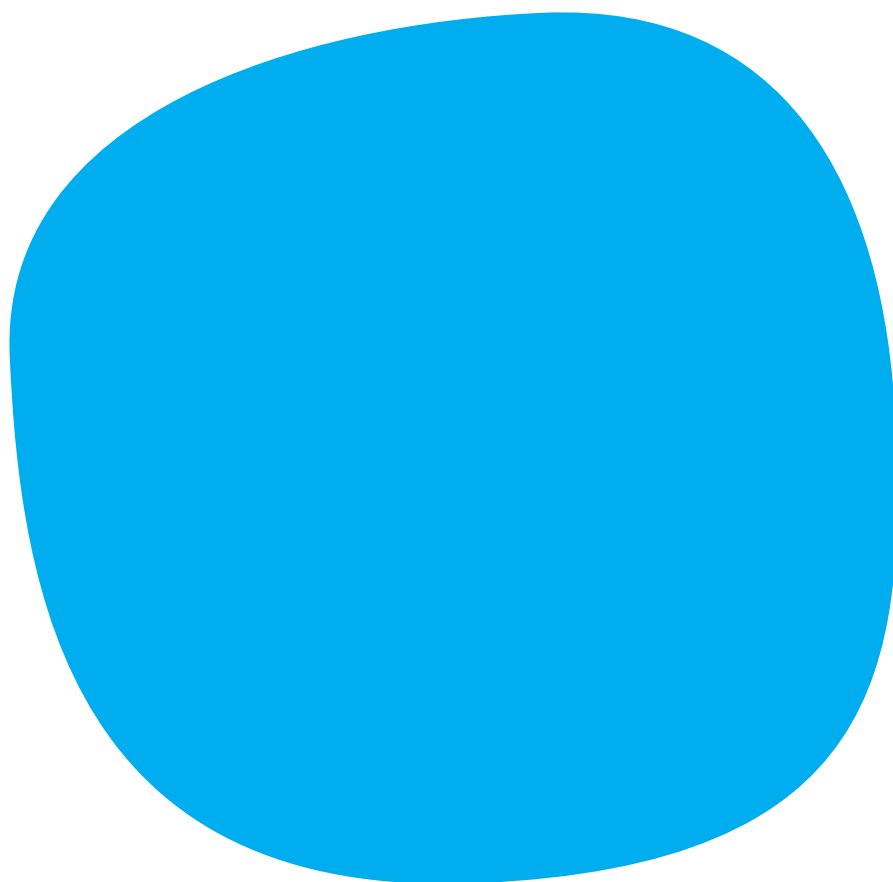

PDF Compressor Free Version

خدا
دانش
آگاهی
:

تست جامع جغرافیا

رشته انسانی

سرشناسه: نوری بروجردی، آذر

عنوان و نام پدیدآورنده: تست جامع جغرافیا رشته انسانی (دهم، یازدهم، دوازدهم)، آذر نوری بروجردی

مشخصات نشر: تهران، انتشارات کاگو

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۵۰-۶۷۵-۵

وضعیت فهرست نویسی: فیپای مختصر

شماره کتابشناسی ملی: ۹۰۲۲۸۹

ناشر: کاگو

برند محصول: مرجع کنکور

عنوان: تست جامع جغرافیا رشته انسانی (دهم، یازدهم، دوازدهم)

پدیدآورنده: آذر نوری بروجردی

مسئول پروژه: فرناز سلیمانی

دستیار علمی تألیف: سبا مهرابی

ویراستار علمی: وجیهه صادقی مالواجودی

طراحی لی اوت و جلد: بهار قربانی

مسئول تولید فنی: بهار قربانی

سرپرست فنی: محبوبه حسین پور چونقرالو

مسئول ویراستاران فنی: مریم فاتحی علیشاه

تیم ویراستاران فنی: زهرا سرکاری - کیمیا هدایتی

فاطمه سادهوند - فاطمه دین محمدی

تیم فنی: معصومه هاشمیان - فاطمه جعفری -

الهام عبدالحمیدی - محسن عبادی - نرگس

اسودی - زهرا محمدی - سارا نوری اینانلو -

شیرین آرده - مژگان ذال - فاطمه لشکری -

ساره اصغری - سینا نصیری

مسئول واحد چاپ: محسن زلفی گل

چاپخانه: طلایی

صحافی: طلایی

نوبت چاپ: پنجم ۱۴۰۲

ویرایش: اول

شمارگان: ۳۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۵۰-۶۷۵-۵

قیمت: ۲۵۵۰۰۰ تومان

این محصول معاف از مالیات می باشد.

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر برای انتشارات کاگو محفوظ است. هیچ شخص حقیقی و حقوقی، حق چاپ و تکثیر این اثر را به هر شکل و صورت اعم از دیجیتال، فتوکپی، چاپ کتاب و حتی برداشت از دست نویس را ندارد. متخلفین به موجب ماده ۵ قانون حمایت از ناشرین تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

فروشگاه: تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، کوچه نوروز، پلاک ۳۸، ساختمان کاگو

تلفن: ۰۲۱-۵۳۸۸۵ پیامک: ۱۰۰۰۵۳۸۸۵ صندوق پستی: ۱۳۱۴۶۹۳۱۷۱

کاگو: توسعه و انتشار محتوای ناب 021-53885 KGOO.IR KGOOPUB

مأموریت کاگو

افزایش سطح دسترسی به محتوای ناب، معتبر و ارزشمند از طریق روش‌های روزآمد و خلاقانه.
توسعه محتوای برای تجربه متفاوت خواندن، مطالعه و یادگیری مخاطبان

دانش‌آموزان عزیز، معلمان و مشاوران دل‌سوز و صدالبته اساتید و دانشمندان آینده‌ساز می‌نمان!

نزدیک به سی سال است که کاگو، با تمرکز بر تألیف و انتشار کتاب‌های آموزشی، برای شما جویندگان و آموزندگان دانش در ایران می‌کوشد. اکنون، که افتخار این را داشته‌ایم که هم‌گام با مخاطبانمان رشد کنیم و بلوغی نسبی را تجربه کنیم، بر آن شده‌ایم اندوخته‌هایمان را در این زمینه برای ارائه خدمتی تازه روی دایره بریزیم!

ما در این راه، نخست وظایف خود را در جایگاه ناشر بازخوانی کردیم و یقین یافتیم «مدیریت نشر» مهم‌ترین شاخصه هر انتشاراتی است و ساده‌انگارانه است اگر از مدیریت علمی و آکادمیک نشر چشم‌پوشیم. از این‌رو برای کشف، خلق و توسعه بهترین رویکردها و شیوه‌های مدیریتی از بهترین و دست‌اول‌ترین منابع و کارآزموده‌ترین اساتید و مشاوران بهره گرفتیم.

سپس مهم‌ترین رسالت‌مان را پیش چشم آوردیم: «تولید محتوای ناب»!

همه می‌دانیم مؤلفان کتاب‌های کمک‌درسی و ناشران آموزشی سال‌هاست کتاب‌هایشان را با ساختاری ساده، معطوف و برگرفته از کتاب‌های درسی، منتشر می‌کنند و خوش‌بینیم اگر تصور کنیم در این راه به محتوای تولیدی همکارانشان حداقل نیم‌نگاهی نداشته‌اند. ثابت بودن محتوای کمک‌درسی و سختی طراحی درسنامه‌ها و آزمون‌های متنوع از یک سو و ایجاد تغییرات ماهیتی در نحوه ورود به دانشگاه‌ها از سویی دیگر، اخیراً کتاب‌های کنکور را مهجور و بی‌جان کرده بود.

با همه این اوصاف، تجربه نشان داد در دوران همه‌گیری کرونا و پس از آن، کتاب در دسترس‌ترین، ارزان‌ترین و سهل‌ترین ابزار آموزش و توسعه دانش بوده و هست. از این رو، ما بر آن شدیم به سیاق دیگر ناشران کمک‌آموزشی عمل نکنیم و طرحی نو دراندازیم. بنابراین، محتوای تولیدی‌مان را بازتعریف کردیم و کوشیدیم این پادشاه بزرگ^۱ را ناب بیافرینیم و آن را توسعه بخشیم. ما در این راه هر آن‌چه با تقلید از آثار و ایده‌های دیگران به رشته تحریر درآمد را محتوا ندانستیم. اما گاه نقطه‌ای سیاه بر صفحه‌ای سفید را بسیار غنی و سرشار از معنا یافتیم! سال‌ها همراه با شما امتحانات و حتی گاه کنکورهای دشواری را از سر گذراندیم تا توانستیم «ناب بودن» را در جایگاه صفتی شایسته، در کنار ارزشمند بودن و اعتبار در مأموریت اصلی کاگو و به تبع آن در محتوای نشرمان بگنجانیم.

منظور ما از کلیدواژه ناب توسعه دائمی جریان محتوای با ارزش و خالص و کمال یافته است و عبارت معتبر به انتخاب و پردازش محتوای درست و استاندارد اشاره می‌کند و کلیدواژه ارزشمند به معنی کاربردی و ارزش‌آفرین بودن برای مخاطب است.

اکنون افتخار می‌کنیم که توشه سالیانمان و حاصل رنج سی‌ساله‌مان را ناب، ارزشمند و معتبر در قالب محصولی نو برای شما به ارمغان آوردیم و برای به بار نشاندن این صعود، تجربه گذشته و نوآوری را درکوله بارمان گذاشته‌ایم.

شعار فعلی ما این است که متخصص تولید محتوای ناب، معتبر و ارزشمند هستیم!

محمدرضا سالکی

مدیرمسئول سازمان انتشاراتی کاگو

کتابی که پیش روی شماست ماحصل ساعت‌ها مطالعه، دقت و بررسی در کتب جغرافیای دهم، یازدهم، دوازدهم رشته علوم انسانی است. همه سعی من در تالیف و تدوین آن، بیان تمام نکات آموزشی و ریزترین مفاهیم درسی در قالب تست بوده است که طی سال‌های تدریس به آن اشراف پیدا کرده‌ام.

امیدوارم تلاش در گردآوری و تالیف این کتاب نتایج درخشانی را در کنکور برای شما به همراه داشته باشد.

سپاسگزارم از:

۱- جناب آقای دکتر محمدرضا سالکی مدیریت محترم انتشارات کاگو که با پشتیبانی و حمایت بی‌دریغشان این فرصت را برای من فراهم آوردند.

۲- سرکار خانم فرناز سلیمانی مدیریت محترم پروژه که با پیگیری، همراهی و دقت نظرشان سبب دلگرمی من شدند.

۳- سرکار خانم سبا (جانممم) مهرابی دستیار علمی کتاب که بی‌دریغ و صادقانه در تالیف همراه من بودند.

۴- خانم وجیهه صادقی مالواجردی ویراستار علمی کتاب که با تلاش‌های صادقانه و نظرات ارزشمند خود ما را در تالیف این کتاب همراهی کردند.

۵- آقای مهندس حسن شنکایی که با دقت تمام کتاب را مطالعه کردند تا محصولی بی‌عیب و نقص در حد توانم ارائه دهم.

۶- و در آخر از تیم تولید انتشارات کاگو برای زحماتی که در چاپ کتاب متحمل شدند.

ویژگی های کتاب

● مفاهیم کلیدی (TBC)

تمام محتوای کلیدی طبقه بندی شده هر درس، منطبق با کتاب های درسی یک عنوان آموزشی، در قالب فهرستی آورده شده است. هر TBC یک کد یکتا و سریالی دارد. محتوای کتاب حاضر بر اساس توالی این کدها آورده شده است. در بخش و درسنامه سوالات کتاب به صورت [۱۰۳] و در بخش پاسخنامه به صورت [] دیده می شوند. شماره صفحه کتاب درسی مرتبط با هر TBC در مقابل آن در فهرست مفاهیم کلیدی هر فصل آورده شده است.

● آزمون تشخیصی (ورودی)

برای هر درس، یک آزمون تشخیصی به عنوان ورودی درس طراحی شده است. در آزمون تشخیصی به ازای هر TBC، یک سؤال طراحی شده است که کلیت TBC را پوشش می دهد. در این آزمون شماره هر سؤال، با شماره TBC متناظر آن یکسان است. پاسخ گویی صحیح به این تست ها نشان دهنده آشنایی با کلیات مطالب آن TBC است.

● درسنامه

برای هر درس، درسنامه ای کاربردی، کامل و به شکل جمع بندی براساس کدهای TBC نوشته شده است. درسنامه ها پاسخگوی تمام آنچه برای کنکورهای آزمایشی یا سراسری می خواهید، می باشند و شامل نکات، جداول، نمودارها، تصاویر و همچنین تست ها و سؤال های تشریحی هستند.

شما می توانید با استفاده از کدهای TBC، درسنامه متناظر با هر تست یا هر بخش را بیابید و از طریق یافتن نقاط قوت و ضعف (TBC هایی که مشکل دارید)، یادگیری سهل و سریعی را داشته باشید.

● تست های نشانه و پاسخنامه آن ها

شماره این تست ها با حاشیه خاکستری () در کتاب نشان داده شده اند و به گونه ای طراحی شده اند که کلیت هر TBC را در سطح کتاب درسی پوشش می دهند. پاسخنامه این تست ها به صورت کاملاً تشریحی نوشته شده است.

● تست های پیشرو و پاسخنامه آن ها

شماره تست های پیشرو با رنگ دوم (آبی) در کتاب مشخص شده اند. این تست ها به گونه ای طراحی شده اند که تیپ های مختلف، نکته ها و ریز مفاهیم مربوط به هر TBC را پوشش می دهند. هدف از این سری تست ها، تسلط کامل بر هر TBC است. پاسخنامه این تست ها شامل نکته های مربوط به حل هر سؤال است.

● تست های پیرو و پاسخنامه آن ها

شماره تست های پیرو با رنگ مشکی در کتاب مشخص شده اند و تست های تکراری هر TBC هستند. پاسخنامه این تست ها به صورت خلاصه و با روش های کنکوری نوشته شده است. حل این تست ها موجب تثبیت مفاهیم در ذهن و افزایش سرعت تست زنی می گردد.

● زمان مطالعه

برای درسنامه و تست ها به طور کلی «حد اکثر» زمان مطالعه آورده شده است. همچنین بعد از انجام مراحل تست زنی، زمان فعالیت شما در مستطیل کناری ثبت می شود تا تفاوت حد اکثر زمان قابل انجام و زمان خودتان را متوجه شوید.

● علامت بلد بودم / نبودم

۱ – Text Book Concepts (Kgo's Standard)

در مقابل هر تست نشانه دو مستطیل قرار داده شده است. شما می توانید وضعیت خود برای حل هر تست را در مقابل آن علامت ✓ یا ✕ بزنید که بتوانید در مراجعات بعدی زمان را صرفه جویی نمایید و یا نقاط ضعف خودتان را ثبت نمایید.

● سوالات ستاره دار

در کنار بعضی سؤال ها علامت ★ وجود دارد. این علامت نشان دهنده اهمیت یا تکرار بیشتر در کنکورهای اخیر است.

● جدول بودجه بندی کنکور بر اساس TBC

در ابتدای هر درس، جدولی که نشان دهنده تعداد سوالات هر مبحث و TBC در کنکورهای ۵ سال اخیر است، آورده شده است. با نگاهی به این جدول خیلی سریع متوجه می شوید که کدام TBC و کدام درس سهم بیشتری از کنکور را به خود اختصاص داده اند.

● TBC پرتکرار

بسته به تکرار شدن یک TBC در آزمون های سراسری ۵ سال اخیر، TBC هایی با علامت + (۹۹) مشخص شده اند که دلالت بر اهمیت آن TBC در آزمون سراسری دارد.

● جدول ارزش محتوایی کتاب

این جدول برای اولین بار برای نمایش ارزش محتواهای داخل کتاب برای مخاطبان، معلمان و مشاوران طراحی و ارائه شده است. از این طریق مخاطب با حقایق محتوای ارائه شده مواجه شده و او را در برنامه ریزی درسی کمک می کند.

جدول حقیقی ارزش محتوایی کتاب

Content Facts

تعداد صفحه کتاب	۳۵۷
تعداد کل TBC ها	۱۰۳
تعداد TBC های پرتکرار	۲۸
تعداد کل تست ها	۱۱۰۲
تعداد تست های نشانه	۱۰۶
تعداد تست های پیشرو	۱۲۹
تعداد تست های پیرو	۸۶۷
تعداد تست های کنکور سراسری	۱۱۵
کل زمان مورد نیاز برای مطالعه	۳۷ ساعت و ۵۰ دقیقه
میانگین زمان مورد نیاز برای هر TBC	۲۲ دقیقه

یک دانش آموز متوسط باید چگونه باشد؟

تعداد ساعت مطالعه در هفته	۷ ساعت
تعداد تست مورد نیاز در هفته	۹۰

چرا باید کتاب‌های مرجع کنکور را بخوانیم؟! PDF Compressor Free Version

سوال

۱. چطور می‌توانم ساده‌تر در رشته مورد نظرم در دانشگاه قبول شوم؟
۲. این کتاب چطور باعث کاهش استرس من در یادگیری کنکور جغرافیا می‌شود؟
۳. چرا استفاده از این کتاب برای یادگیری کنکور جغرافیا به درد من می‌خورد؟

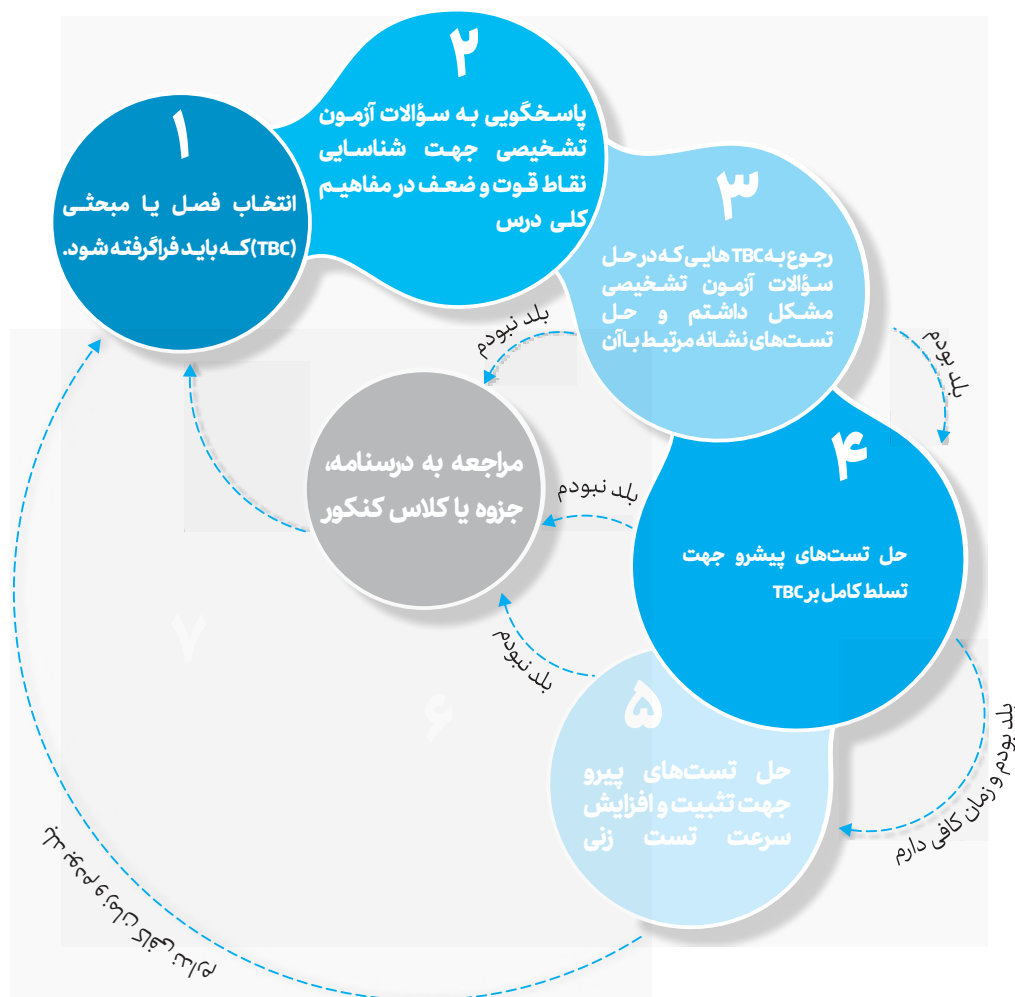
پاسخ‌ها:

۳ سال‌هاست نویسندگان و ناشران کنکوری با روش‌های تکراری، غیرسازمان یافته و غیرمؤثر کتاب‌هایی نوشته‌اند که کاهش انگیزه، افزایش استرس و عدم توازن زمانی را برای دانش‌آموزان به ارمغان آورده‌اند. بهبود توسعه فرایندهای مؤثر برای طراحی و ساخت محتوای ارزشمند با توجه به دغدغه‌های حل‌نشدهٔ معلمان، مشاوران و دانش‌آموزان فرصتی را مهیا ساخت که این محصول جدید با عنوان «مرجع کنکور» راهی بازار شود.

۱. نوع ساختار طراحی کتاب به گونه‌ای است که چه با وجود مشاور و چه به صورت خودخوان، مسیر ساده‌ای برای یادگیری هموار می‌سازد. با مراجعه به راهنمای استفاده از کتاب می‌توانید از نحوه کارکرد این ساختار آگاه شوید.

۲. آگاهی از تعداد دقیق مفاهیمی از یک درس که از سال دهم تا دوازدهم باید فراگیرید، به شما آرامش می‌دهد (مثلاً جغرافیا ۱۰۳ مفهوم کلیدی یا TBC دارد). همچنین دانستن این که کدام یک از این ۱۰۳ مفهوم را می‌دانید یا نمی‌دانید، مشخص‌کنندهٔ نقاط قوت و ضعف شماست. اطلاع از وضعیت خود، موجب آرامش و رفع استرس شما می‌شود و بازدهی و کارایی شما را افزایش می‌دهد.

چرخه مطالعه کنکور جغرافیا

[فهرست مفاهیم کلیدی]

➤ ۱ ارتباط انسان و محیط پیرامون (صفحه ۲)

➤ ۲ ارتباط جغرافیا و سایر علوم (صفحه ۳)

➤ ۳ مفاهیم اساسی دانش جغرافیا و عملکرد انسان در نواحی طبیعی (صفحه ۳ تا ۶)

➤ ۴ کل نگرانی یا دید ترکیبی در جغرافیا (صفحه ۷)

کل	مجموع	[۱۴۰۲ نوبت اول]		[سال ۱۴۰۱]		[سال ۱۴۰۰]		[سال ۹۹]		[سال ۹۸]	
		تعداد	کد	تعداد	کد	تعداد	کد	تعداد	کد	تعداد	کد
۲	۱	-	-	-	-	۴	۱	-	-	-	-
	۱	-	-	-	-	۳	۱	-	-	-	-

داخل

خارج

آزمون تشخیصی مفاهیم کلیدی

بلندمدت بلندمدت

۱ کدام گزینه دربارهٔ تعریف علم جغرافیا در حال حاضر صحیح است؟

(۱) بدون دانش جغرافیا شناخت توان ها و ظرفیت های محیطی امکان ندارد.

(۲) واقعیت ها یا رویدادهایی که محسوس و مشهود می باشند.

(۳) علم جغرافیا یکی از مهم ترین دانش های بشری به شمار می آید.

(۴) علم مطالعه زمین به عنوان جایگاه انسان است.

۲ با توجه به ارتباط بین علوم مختلف با گرایش های جغرافیایی، کدام گزینه با گرایش های به «کارتوگرافی» «ژئومونولوژی»

«G.I.S» به ترتیب ارتباط دارد؟

(۱) آمار و فناوری اطلاعات و ارتباطات خاک شناسی

(۲) نقشه برداری، زیست شناسی، هندسه

(۳) هندسه، زمین شناسی، علوم فضایی

(۴) علوم فضایی، مطالعات معماری و شهرسازی، فناوری اطلاعات

۳ کدام گزینه تعریف صحیحی از مکان است؟

(۱) انسان برای رفع نیازهای خود به تغییر محیط دست می زند و محیط طبیعی را به مکان تبدیل می کند.

(۲) بسیاری از فعالیت های انسان در محل معینی انجام می شود که آن را مکان می نامند.

(۳) به یک واقعیت یا رویداد جغرافیایی که محسوس و مشهود شده باشد مکان گفته می شود.

(۴) به مجموعه ای متعادل که انسان در آن تغییراتی ایجاد کرده است، مکان گفته می شود.

۴ به چه علت جغرافی دانان برای مطالعات خود از کل نگری بهرم می برند؟
 (۱) انسان نسبت به محیط خود نگاهی سودجویانه و تسلط آمیز دارد.
 (۲) انسان و محیط دارای روابطی متقابل با یکدیگرند.
 (۳) در یک محیط جغرافیایی اجزا و عوامل محیطی در ارتباط با یکدیگر عمل می کنند.
 (۴) دو عامل اساسی در علم جغرافیا انسان و محیط است.

پاسخ

[۱] گزینه «۱»

[۲] گزینه «۳»

[۳] گزینه «۲»

[۴] گزینه «۳»

زمان: ۹۰ دقیقه

ارتباط انسان و محیط پیرامون

در جغرافیا دو عامل انسانی و طبیعی وجود دارد که با هم در ارتباط اند. عوامل طبیعی مانند زیستگاه های مختلف، آب و هوا، رودها و کوه ها و ... و عوامل انسانی مانند آداب و رسوم و سنت ها اطلاعاتی هستند که ما از کره زمین داریم و این اطلاعات سبب افزایش شناخت ما نسبت به محیط پیرامون می شود و شناخت محیط باعث افزایش کیفیت و بهبود زندگی ما خواهد شد.

مثال در خاک یک شهر کانی مس وجود دارد. شناخت و آگاهی مسئولین شهر از آن و ایجاد یک معدن مس باعث جذب جوانان جویای کار و درآمدزایی در آن شهر می شود.

سازه های آبی شوشتر (استان خوزستان)

سازه های آبی شوشتر یکی از موارد شناخت محیط پیرامون و بهره برداری انسان در جهت بهبود کیفیت زندگی بود که قبل از انقلاب صنعتی در ایران ساخته شده است. سازمان یونسکو این سازه را **شاهکار نبوغ و خلاقیت** نامیده است.

واژه جغرافیا

جغرافیا یکی از قدیمی ترین دانش های بشری است.

اراتوستن دانشمند یونانی اولین بار این واژه را ارائه داد ← شامل دو کلمه GEO (زمین) و GRAPHY (ترسیم و توصیف) است.

تعریف جغرافیا:

تعریف اولیه جغرافیا (توسط اراتوستن): علم مطالعه زمین به عنوان جایگاه انسان

- تعریف جغرافی دانان امروزی: قسمتی از دانش بشری است که به انسان کمک می کند با ویژگی های طبیعی و انسانی و روابط بین آنها در محیط آشنا شوند و از آنها در جهت بهبود زندگی خویش استفاده کنند.

جغرافیا و سایر علوم با یکدیگر ارتباط دارند و جغرافیا با کمک گرفتن از علوم دیگر به سؤالات خود پاسخ می‌دهد.

- جغرافیا دارای سه شاخه اصلی جغرافیای طبیعی، جغرافیای انسانی و فنون جغرافیایی است که خود این شاخه‌ها نیز به زیرشاخه‌های بیشتری تقسیم می‌شوند.

جغرافیا از سایر علوم کمک می‌گیرد. همچنین علوم دیگر هم از جغرافیا کمک می‌گیرند پس روابط جغرافیا با علوم دیگر دوسویه است و در یک جریان دوطرفه از داده‌ها و یافته‌های یکدیگرند.

هواستون به فرق ستون ۲ و ۳ باشد.

(۱) شاخه‌های جغرافیا	(۲) زیرشاخه‌های جغرافیا	(۳) سایر علوم که جغرافیا از آن کمک گرفته
جغرافیای طبیعی	۱- جغرافیای خاک‌ها ۲- جغرافیای زیستی ۳- جغرافیای آب‌ها ۴- آب و هواشناسی (اقلیم‌شناسی) ۵- ژئومورفولوژی (ریخت‌شناسی زمین)	۱- خاک‌شناسی ۲- زیست‌شناسی ۳- آب‌شناسی ۴- هواشناسی ۵- زمین‌شناسی
جغرافیای انسانی	۱- جغرافیای روستایی ۲- جغرافیای نظامی ۳- جغرافیای شهری ۴- جغرافیای جمعیت ۵- جغرافیای رفتاری و فرهنگی ۶- جغرافیای اقتصادی ۷- جغرافیای سیاسی ۸- جغرافیای تاریخی	۱- مطالعات روستایی ۲- علوم نظامی ۳- مطالعات شهری معماری و شهرسازی ۴- جمعیت‌شناسی ۵- انسان‌شناسی، روان‌شناسی، جامعه‌شناسی ۶- اقتصاد ۷- علوم سیاسی ۸- تاریخ
فنون جغرافیایی	۱- سنجش از دور ۲- GIS ۳- روش‌های کمی در جغرافیا ۴- کارتوگرافی (نقشه‌کشی)	۱- علوم فضایی ۲- آمار و فناوری اطلاعات و ارتباطات ۳- هندسه

برای درک بهتر جدول به مثال‌های زیر توجه کنید:

مثال ۱ یک اصل هواشناسی: «با افزایش ارتفاع دما کاهش می‌یابد.»

استفاده از این قانون هواشناسی در جغرافیا: با تغییر دما در مکان‌ها استفاده از نوع مصالح، میزان منابع آب، نوع فعالیت اقتصادی و... تغییر می‌کند. این مطلب در حوزه آب و هواشناسی (جغرافیای طبیعی) است.

مثال ۲ علم اقتصاد تولید، توزیع و مصرف کالاها و خدمات، نظام‌های اقتصادی و عرضه و تقاضا را مطالعه می‌کند.

جغرافیای اقتصادی به چگونگی معیشت گروه‌های انسانی در مکان‌های مختلف در رابطه با محیط زندگی‌شان می‌پردازد.

یک اقتصاددان نحوه تقاضا و توزیع یک کالا را بررسی می‌کند اما یک جغرافی‌دان به تأثیر تقاضا و عرضه این کالا در اقتصاد آن ناحیه و تغییر در شرایط اقتصادی مردم آن شهر یا روستا می‌پردازد.

مثال ۱- کسانی که رشته کامپیوتر گرایش سخت افزار یا نرم افزار در دانشگاه خوانده اند باید به تمامی مطالب سخت افزاری و نرم افزاری کامپیوتر مسلط و ماهر باشند. ولی در جغرافیا یک جغرافی دان لازم نیست به اندازه یک مهندس کامپیوتر به سخت افزار و نرم افزار تسلط داشته باشد ولی باید توانایی استفاده از نرم افزاری مثل SPSS را در آمارگیری میزان جمعیت یک شهر داشته باشد. در استفاده از این نرم افزار هم احتیاج نیست که به اندازه یک دانشجوی آمار به همه جوانب نرم افزار آماری SPSS تسلط داشته باشد بلکه در حد استفاده برای یک آمارگیری جمعیتی کافی است.

۲- یک ژئومورفولوژیست (ریخت شناس زمین) یک جغرافی دان است. (زمین را شناسایی کرده و توانایی آن را در جهت بهبود زندگی انسان مطالعه می کند مثلاً گسل ها را می شناسد، میزان شدت بزرگی آنها را بررسی می کند و پیشنهاد می دهد که ساختمان ها در کدام مناطق ساخته شوند که بر روی گسل یا حریم گسل نباشند در صورتی که یک زمین شناس گسل را نه تنها از نظر بزرگی و شدت بلکه تمام مسائل مربوط به آن را در درون و بیرون زمین مطالعه می کند.

۳- تأثیر اصل هواشناسی بر نوع مصالح ساختمانی: آب و هوای یزد گرم و خشک به تابستان های داغ است. (اصل هواشناسی) همین امر سبب شده تا مصالح غالب استفاده شده در این شهر خشت باشد (آب و هواشناسی)

نتیجه: همه علوم دارای یافته های علمی هستند که در جغرافیا از این یافته ها برای بهبود زندگی انسان استفاده می شود.

۳ مفاهیم اساسی دانش جغرافیا و عملکرد انسان در نواحی طبیعی

مکان } مهم ترین مفاهیم در جغرافیا
روابط متقابل انسان با محیط

۱- مکان

تعریف مکان: محل معینی که فعالیت های انسان در آن انجام می شود.

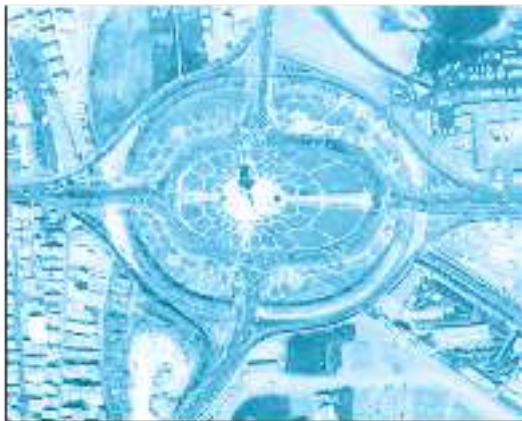
مثال در خانه ای که سکونت دارید، در مدرسه ای که درس می خوانید، در کارخانه ای که کار می کنید و... نمونه هایی از مکان است.

تعریف پدیده: یک واقعیت یا رویداد جغرافیایی که محسوس و مشهود است که می تواند عوارض طبیعی یا انسان ساخت باشد.

مثال شما یک پدیده طبیعی هستید، کوه ها و رودها هم یک پدیده طبیعی تلقی می شوند. پل، کارخانه، جاده و نیز هر کدام یک پدیده انسان ساخت است.

در هر مکان پدیده های مختلفی وجود دارند که بر یکدیگر تأثیر گذاشته و همین طور تأثیر می پذیرند. به طور مثال در یک روستا خاک و آب و سرمایه و نیروی کار بر نوع اشتغال روستا تأثیر می گذارد و هم اشتغال بر روی خاک، آب و سرمایه و نیروی کار تأثیرگذار است.

نتیجه: روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری به صورت جریانی پیوسته در مکان ادامه دارد که سبب تغییر شکل مکان ها می شود.

میدان آزادی - تهران ۱۳۶۵

میدان آزادی - تهران ۱۳۹۵

تصاویر بالا میدان آزادی تهران را در فاصله زمانی ۳۰ سال نشان می دهد با دقت در تصاویر متوجه می شویم که با رشد جمعیت شهر تهران و انجام ساخت و سازهای بی رویه، تغییرات زیادی در محیط به وجود آمده است که معمولاً در جهت رفع نیازهای خود از جمله حمل و نقل و راه های ارتباطی بوده است، در واقع انسان در نتیجه رفع نیازهای خود در محیط های طبیعی تغییراتی ایجاد کرده است.

PDF Compressor Free Version

۲- روابط متقابل انسان با محیط

- دو عامل مهم در علم جغرافیا
- ۱- انسان
 - ۲- محیط

این عوامل را با مفاهیم اساسی جغرافیا اشتباه نگیری!

- محیط طبیعی یک مجموعه متعادل است. با ورود انسان به این مجموعه زمینه‌های تغییر در محیط فراهم شده است. انسان‌ها با هوش و استعداد و همچنین فناوری‌های جدید (طی دهه‌های اخیر) این تغییرات را به وجود آورده‌اند. به طور مثال با فناوری‌های جدید توانسته‌اند به اعماق زمین دسترسی پیدا کرده و از منابع آن بهره‌برداری کنند.

مثال نفت و گاز در لایه‌های زیرین زمین قرار دارد. انسان‌ها با هوش و استعداد خود ابزار و وسایلی را ساختند که به این منابع دسترسی پیدا کرده و آن را استخراج کنند.

نتیجه: انسان‌ها برای رفع نیازهای خود به تغییر محیط دست می‌زنند و در نتیجه محیط طبیعی را به محیط جغرافیایی تبدیل می‌کنند.

به نمونه‌هایی از تغییراتی که انسان در محیط به وجود آورده دقت کنید:

آب و هوای استان یزد گرم و خشک است و مردم ساکن این استان برای خنک شدن در فصل تابستان از پتانسیل‌های بومی استفاده می‌کنند و با تغییر در محیط طبیعی و ایجاد بادگیرها در سقف سازه‌های خود فضای داخلی ساختمان را خنک می‌کنند.

بادگیر دوطبقه ایرکوه - استان یزد

در استان خراسان جنوبی (شهر طبس) نمونه دیگری از تغییر در محیط طبیعی جهت رفع نیازهای انسان دیده می‌شود در این مکان مردم برای تأمین آب مورد نیاز اقدام به ساخت سد شاه‌عباسی کرده‌اند این سد قدیمی‌ترین و بزرگ‌ترین سد قوسی جهان است که یک نمونه عالی از خلاقیت، دوراندیشی و سخت‌کوشی ایرانیان است.

محیط جغرافیایی از تعامل بین دو محیط طبیعی و محیط انسانی به وجود می‌آید.

انسان در ارتباط با محیط طبیعی به دو صورت عمل می‌کند:

۱- درک توان و استفاده از منابع برای رفع نیازها

تبدیل زمین‌های روستا به زمین کشاورزی و رفع نیازهای مردم با توجه به توانایی خاک و شرایط آب و هوایی نمونه‌ای از آن است. به طور مثال در گیلان زراعت چای با شرایط آب و هوایی و نوع خاک و آب این ناحیه سازگار بوده و با رعایت اصول صحیح در کشت، محصول خوبی بدون آسیب زدن به محیط طبیعی به دست می‌آید.

۲- نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها

PDF Compressor Free Version

قطع بی‌رویه درختان جنگل در استان مازندران برای ساخت ویلا، سوخت شومینه، محصولات تزئینی و... آسیب جبران‌ناپذیری به محیط طبیعی وارد می‌کند. تبدیل زمین‌های یک روستا به زمین کشاورزی طی سالیان طولانی با رعایت اصول صحیح به محیط طبیعی آسیبی نمی‌زند و حتی با رسیدگی و مواظبت از خاک کشاورزی مثلاً با دادن کودهای مناسب می‌توان در جهت حفظ و احیاء زمین قدم برداشت در صورتی که قطع بی‌رویه درختان باعث تغییر در اکوسیستم ناحیه می‌شود و در طی مدت کوتاهی صدمات جبران‌ناپذیری به محیط وارد می‌کند. از آنجا که جغرافیا روابط متقابل انسان را با محیط مطالعه و بررسی می‌کند و طی این بررسی می‌تواند ظرفیت‌ها و توان‌های محیط را شناسایی کند و در جهت این توان‌ها فعالیت انسان را در مسیر صحیحی قرار دهد پس می‌توان گفت جغرافیا علمی برای زندگی بهتر است. در هر یک از نواحی زیر، عملکرد مثبت و منفی انسان در رابطه با محیط طبیعی ذکر شده است:

کوپر ریگ جن در استان سمنان (بیابانی)

بندر انزلی در استان گیلان (ساحلی)

کوه زردکوه در استان چهارمحال بختیاری (کوهستانی)

جنگل گلستان در استان گلستان (جنگلی)

ناحیه	عملکرد مثبت انسان	عملکرد منفی انسان
کوهستانی	- جلوگیری از فرسایش خاک - تولید برق آبی - ایجاد ورزش‌های مناسب	- چرای بی‌رویه دام - گسترش مناطق مسکونی در نقاط مرتفع - آلودگی محیط
جنگلی	- استفاده از میوه‌های جنگلی - جلوگیری از روشن کردن آتش و سوزاندن درختان - جلوگیری از ریختن زباله و آلودگی - استفاده بهینه از درختان برای تولید دارو	- ریختن زباله و برهم زدن تعادل محیط - آتش‌سوزی و از بین بردن حیات وحش - جنگل‌زدایی - چرای بی‌رویه دام - ساخت راه‌های ارتباطی و قطع درختان
بیابانی	- تولید انرژی خورشیدی - تولید انرژی بادی - گسترش گردشگری مانند کویرنوردی - استفاده صحیح از منابع معدنی با ارزش مثل نفت و گاز - توجه به دانش‌هایی که در این نواحی مؤثر است. مانند صنایع هوا و فضا، آزمایش اتمی و... - استفاده از این نواحی برای مطالعه برخی پدیده‌های جغرافیایی	- از بین بردن پوشش گیاهی و فرسایش خاک - حفر چاه‌های متعدد و کاهش منابع آب‌های زیرزمینی
ساحلی	- استفاده از انرژی امواج قوی و نیروی جذر و مد برای تولید برق - انجام برخی تحقیقات زمین‌شناسی - توسعه برخی از ورزش‌ها مانند شنا، موج‌سواری و قایق‌رانی - ایجاد موج‌شکن در برابر امواج قوی - توسعه صنعت ماهیگیری - توسعه فعالیت‌های توریستی	- وارد کردن آلاینده‌های نفتی و سمی به آب‌ها - از بین بردن گیاهان و درختان ساحلی که از سرعت باد می‌کاهد. - وارد کردن فاضلاب‌های کشاورزی به دریا

۴ کل نگرى یا دید ترکیبى در جغرافیا

PDF Compressor Free Version

- تعریف کل نگرى (دید ترکیبى): مطالعه همه جانبه و جامع پدیده ها با تمام ویژگی های آن در یک مکان
 - محیط های جغرافیایی در تعامل انسان با محیط طبیعی شکل می گیرد و این نحوه شکل گیری سبب می شود یک جغرافی دان تمام اجزا و عوامل محیط جغرافیایی را که در ارتباط با یکدیگر عمل می کنند بررسی کند به این نوع مطالعه و بررسی محیط جغرافیایی دید ترکیبى یا کل نگرى که مختص علم جغرافیاست گفته می شود.
 - به طور مثال برای توسعه یک شهر، یک جغرافی دان به مطالعه تمامی مسائل و موارد این مسئله می اندیشد:
 - با کار توگرافی (نقشه خوانی) امکان گسترش فیزیکی شهر را بررسی می کند.
 - با جغرافیای جمعیت به مطالعه بافت جمعیت شهر، توان میزان رشد جمعیت در این مکان، امکان مهاجریذیری یا مهاجرفرستى آن را بررسی می کند.
 - با جغرافیای آب به مطالعه و بررسی منابع آب شهر می پردازد و به این سؤال پاسخ می دهد که آیا این میزان آب برای تأمین زندگی مردم شهر طبق هدف توسعه آن در آینده امکان پذیر می باشد یا خیر.
- مثال** با ژئومورفولوژی به مطالعه وضعیت زمین شناسی شهر می پردازد و آن را از جهت امن بودن نقاط گسل و حریم گسل سیل، زمین لغزش و... بررسی می کند.

شهر کوهپایه ای سی سخت در استان کهگیلویه و بویراحمد از مثال های تعامل انسان با محیط طبیعی خود است این شهر یک نمونه از محیط جغرافیایی است.

در فعالیت (۲) روستای پالنگان در شهرستان کامیاران استان کردستان معرفی شده است یک جغرافی دان اگر بخواهد این روستا را با دید ترکیبى و جغرافیایی مورد بررسی قرار دهد باید به این نکات توجه نماید:

- با ژئومورفولوژی به بررسی شیب روستا و نوع کشاورزی که در آن می توان انجام داد می پردازیم و آن که به دلیل شیب زمین، دامداری شرایط مناسب تری از زراعت در آن دارد.
- با ژئومورفولوژی گسل های روستا را شناسایی و میزان بزرگی و شدت زلزله را بررسی می کنیم.
- با جغرافیای آب به بررسی منابع آب روستا می پردازیم و اینکه این میزان آب موجود برای شرب و آشامیدن اهالی آن کافی است یا خیر.
- با جغرافیای پزشکی به بررسی محیط طبیعی روستا می پردازیم و آن را از نظر قابلیت درمان بیماری خاص بررسی می کنیم.

مثال قرار گرفتن روستا در ارتفاع بالا و برخورداری از آب و هوای تمیز و مناسب این روستا را مستعد درمان بیماری آسم کرده است.

- با آب و هواشناسی (اقلیم شناسی) به بررسی میزان بارندگی روزانه، ماهانه، سالانه این ناحیه می پردازیم و امکان وقوع سیل در آن را بررسی می نماییم.

۱- ارتباط انسان و محیط پیرامون

۱- کدام مورد در ارتباط با «جغرافیا» درست نیست؟

- ۱) سازه‌های آبی شوشتر در استان خوزستان بدون بررسی و شناخت محیط جغرافیایی ساخته شده و کاربرد مناسبی با موقعیت خود ندارد.
- ۲) کلمه جغرافیا شامل دو واژه GEO (زمین) و GRAPHY (توصیف و ترسیم) است.
- ۳) امروزه بسیاری از جغرافی‌دانان معتقدند که جغرافیا به انسان کمک می‌کند که با ویژگی‌های طبیعی و انسانی و روابط بین آنها در محیط آشنا شود.
- ۴) اراتوستن یونانی جغرافیا را برای اولین بار این چنین معنا کرد «علم مطالعه زمین به عنوان جایگاه انسان»

۲- کدام گزینه از سوی سازمان یونسکو شاهکار نبوغ و خلاقیت نامیده شده است؟

- ۱) سد قوسی شاه عباس
- ۲) بادگیر ابرکوه یزد
- ۳) سازه‌های آبی شوشتر
- ۴) سازه میدان آزادی

۳- واژه جغرافیا برای اولین بار توسط چه کسی ارائه شد و چگونه آن را تعریف کرد؟

- ۱) بطلمیوس - علم مطالعه زمین به عنوان جایگاه انسان
- ۲) اراتوستن - علم مطالعه زمین به عنوان جایگاه انسان
- ۳) بطلمیوس - علم روابط متقابل میان انسان و محیط
- ۴) اراتوستن - علم روابط متقابل میان انسان و محیط

۲- ارتباط جغرافیا و سایر علوم

۴- چه تعداد از گزاره‌های زیر درست است؟

الف) خاک شناسی جزء شاخه فنون جغرافیایی است.

ب) با کاهش ارتفاع دما افزایش می‌یابد.

ج) علم اقتصاد طراحی، تولید، توزیع و مصرف کالا را مطالعه می‌کند.

د) در علم جغرافیا از یافته‌های علوم دیگر استفاده می‌شود.

- ۱) ۲
- ۲) ۳
- ۳) ۴
- ۴) ۱

۵- کدام گزینه از زیرشاخه‌های جغرافیا محسوب می‌شود؟

۱) آب و هواشناسی - نقشه‌کشی - هندسه - جغرافیای تاریخی - جمعیت‌شناسی

۲) هواشناسی - جغرافیای روستایی - علوم سیاسی - روش‌های کمی در جغرافیا - علوم فضایی

۳) G.I.S - جغرافیای نظامی - مطالعات شهر و معماری و شهرسازی - جغرافیای فرهنگی و رفتاری - جغرافیای اقتصادی

۴) کارتوگرافی - سنجش از دور - ژئومورفولوژی - جغرافیای جمعیت - جغرافیای زیستی

۶- کدام گزینه علوم مرتبط با شاخه‌های جغرافیای طبیعی را به درستی نشان می‌دهد؟

۱) جمعیت‌شناسی - زیست‌شناسی - مطالعه روستایی - علوم سیاسی

۲) زمین‌شناسی - آب‌شناسی - خاک‌شناسی - زیست‌شناسی

۳) آب‌شناسی - علوم فضایی - مطالعه شهری و معماری - خاک‌شناسی

۴) هواشناسی - مطالعه روستایی - جغرافیای شهری - جغرافیای جمعیتی

۷- در کدام گزینه همه موارد به علوم مرتبط به جغرافیای انسانی اشاره دارد؟

۱) جغرافیای شهری - مطالعات روستایی - تاریخ

۲) اقتصاد - جمعیت‌شناسی - مطالعات شهری و معماری و شهرسازی

۳) انسان‌شناسی - فناوری اطلاعات و ارتباطات - جغرافیای تاریخی

۴) کارتوگرافی - جامعه‌شناسی - علوم سیاسی

۸- هر کدام از موارد زیر به ترتیب در ارتباط با کدام شاخه جغرافیایی است؟

- علوم فضایی
- جامعه‌شناسی
- روان‌شناسی

۱) G.I.S - جغرافیای رفتاری و فرهنگی - جغرافیای رفتاری و فرهنگی

۲) کارتوگرافی - جغرافیای شهری - جغرافیای تاریخی

۳) روش‌های کمی در جغرافیا - جغرافیای جمعیت - ژئومورفولوژی

۴) آمار و فناوری اطلاعات - جغرافیای جمعیت - جغرافیای رفتاری و فرهنگی

PDF Compressor Free Version

۹- کدام گزینه در مورد جغرافیای اقتصادی صحیح است؟

- (۱) جغرافیای اقتصادی تولید، توزیع و مصرف کالا را مطالعه می‌کند.
- (۲) جغرافیای اقتصادی نظام اقتصادی و عرضه و تقاضا را مطالعه می‌کند.
- (۳) جغرافیای اقتصادی به تجزیه و تحلیل و جمع‌آوری تولید و توزیع کالا می‌پردازد.
- (۴) جغرافیای اقتصادی به چگونگی معیشت گروه‌های انسانی در مکان‌های مختلف در رابطه با محیط زندگی‌شان می‌پردازد.

۱۰- کدام گزینه در حیطه «علم هواشناسی» قرار دارد؟

- (۱) در شمال کشور به علت بارندگی‌های فراوان خانه‌ها دارای سقف شیب‌دار هستند.
- (۲) در خانه‌های استان یزد به علت آب‌وهوای گرم و خشک در این ناحیه بادگیر ساخته می‌شود.
- (۳) در مناطقی که اختلاف فشار هوا دارد باد به وجود می‌آید.
- (۴) در نواحی کوهستانی دامپروری شرایط مساعدتری نسبت به کشاورزی دارد.

۱۱- در کدام گزینه صحیح و غلط بودن عبارات زیر به درستی بیان شده است؟

- (الف) سنجش از دور یکی از زیرشاخه‌های مرتبط با فنون جغرافیایی است.
 (ب) جغرافیای زیستی از زیر شاخه‌های مربوط به جغرافیای انسانی است.
 (ج) علوم نظامی از زیرشاخه‌های جغرافیای انسانی است.
 (د) علوم فضایی از علوم است که فنون جغرافیایی از آن بهره می‌گیرد.
- (۱) الف و ب: صحیح / ج و د: غلط (۲) الف و د: صحیح / ب و ج: غلط (۳) ج و د: صحیح / الف و ب: غلط (۴) ب و ج: صحیح / الف و د: غلط

۳ مفاهیم اساسی دانش جغرافیا و عملکرد انسان در نواحی طبیعی

★ ۱۲- از مهم‌ترین مفاهیم اساسی در دانش جغرافیا در کدام گزینه به درستی بیان شده است و دو عامل مهم در علم جغرافیا چه می‌باشد؟

- (۱) انسان و محیط - روابط متقابل انسان با محیط و مکان
 (۲) روابط متقابل انسان با محیط جغرافیایی - مکان و انسان
 (۳) انسان، محیط جغرافیایی - محیط انسانی و محیط طبیعی
 (۴) روابط متقابل انسان با محیط و مکان - انسان و محیط
- ۱۳- نتیجه روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری پدیده‌ها به صورت جریانی پیوسته در مکان‌ها چه می‌باشد و چه عاملی سبب شده که در دهه‌های اخیر انسان‌ها تأثیر بیشتری بر محیط پیرامون خود بگذارند؟

- (۱) برقراری تعادل مکانی - دید همه جانبه و کل نگر
 (۲) تغییر شکل مکان - توسعه و فناوری و تکنولوژی
 (۳) بهره‌برداری از محیط - تأثیرات دوسویه جغرافیا و علوم دیگر
 (۴) ایجاد یک جریان دوسویه - تغییر محیط طبیعی به محیط جغرافیایی
- ۱۴- در کدام یک از استان‌های کشور برای خنک شدن داخل ساختمان بادگیر ساخته می‌شود و کدام گزینه یکی از نمونه‌های عالی دوران پیشایران است؟
- (۱) گیلان - سازه‌های آبی شوشتر در خوزستان
 (۲) کردستان - میدان آزادی در تهران
 (۳) یزد - سد شاه عباسی در طبس
 (۴) گلستان - عمارت مفخم در خراسان شمالی

۱۵- کدام عبارت جغرافیایی نادرست است؟

- (۱) عملکرد انسان بر محیط طبیعی، محیط جغرافیایی را به وجود می‌آورد.
 (۲) انسان باهوش و استعداد خود و بهره‌گیری از فناوری، محیط طبیعی خود را به محیط جغرافیایی تبدیل می‌کند.
 (۳) اگر انسان به محیط طبیعی شناخت پیدا کند، محیط جغرافیایی حاصل می‌شود.
 (۴) انسان‌ها می‌توانند بر محیط خود عملکردهای مثبت یا منفی بگذارند.

۱۶- خاک، آب و سرمایه و نیروی انسانی بر کدام پدیده مهم در روستا اثرگذار است؟

- (۱) نوع آب و هوا (۲) موقعیت جغرافیایی (۳) فرهنگ و آداب و رسوم (۴) اشتغال سکنه روستا

۱۷- چگونه تعادل محیط طبیعی بر هم می‌خورد و قطع بی‌رویه درختان جنگل حاصل کدام عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی است؟

- (۱) با ورود انسان - نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها
 (۲) ورود انسان - استفاده از منابع برای رفع نیازها
 (۳) با تغییرات آب و هوایی - نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها
 (۴) با تغییرات آب و هوایی - استفاده از منابع برای رفع نیازها

۱۸- ساخت سازه‌های آبی شوشتر بیان‌گر کدام گزینه است؟

- (۱) درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها
 (۲) نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها
 (۳) تأثیر متقابل انسان و محیط
 (۴) ارتباط دوسویه علوم با جغرافیا

۱۹- در کدام عبارت، تفاوت میان نگرش جغرافی دانان با سایر رشته های علوم، به درستی بیان شده است؟

PDF Compressor Free Version

(۱) کمک به انسان برای زندگی بهتر

(۲) کشف ناشناخته های جهان

(۳) مطالعه شباهت ها و تفاوت های مکان ها

(۴) طبقه بندی نظام های اقتصادی و اجتماعی

۴- کل نگر ی یا دید ترکیبی در جغرافیا

۲۰- کدام گزینه درباره کل نگر ی درست نیست؟

- (۱) دید ترکیبی یعنی مطالعه همه جانبه و جامع پدیده ها با اغلب ویژگی های آن در یک مکان
- (۲) از آنجا که محیط جغرافیایی حاصل روابط متقابل انسان و محیط است جغرافی دان با دید ترکیبی به موضوعات می پردازد.
- (۳) در کل نگر ی اجزا و عوامل محیط جغرافیایی در ارتباط با یکدیگر عمل می کنند.
- (۴) جغرافی دانان با یک دید ترکیبی موضوعات را مطالعه و بررسی می کنند.

۲۱- از کدام عبارت، مفهوم «کل نگر ی» به درستی دریافت می شود؟

- (۱) مالچ پاشی در کویر مصر (استان اصفهان)
- (۲) توسعه خطوط حمل و نقل در جنگل گلستان (استان گلستان)
- (۳) گسترش مناطق مسکونی در زردکوه (استان چهارمحال بختیاری)
- (۴) احداث موج شکن در ساحل بندرانزلی (استان گیلان)

۲۲- کدام گزینه عملکرد مثبت ناحیه کوهستانی محسوب نمی شود؟

- (۱) جلوگیری از فرسایش خاک
- (۲) تولید برق آبی
- (۳) گسترش مناطق مسکونی در نقاط مرتفع
- (۴) ایجاد ورزش های مناسب

۲۳- «جغرافیا علمی برای زندگی بهتر است زیرا ...» کدام گزینه انتخاب صحیح تری برای کامل کردن این جمله است؟

- (۱) جغرافیا روابط متقابل انسان و محیط را مطالعه و بررسی می کند.
- (۲) سبب شناخت بیشتر انسان از محیط پیرامون می شود.
- (۳) با جغرافیا به شناخت توان ها و ظرفیت های محیطی می رسیم.
- (۴) مطالعه جغرافیا باعث تعادل در محیط طبیعی می شود.

۲۴- چرا جغرافی دانان موضوعات را با دید ترکیبی بررسی می نمایند؟

- (۱) زیرا انسان ها را در مسیر صحیح بهره برداری صحیح از محیط قرار دهند.
- (۲) زیرا جغرافیا با علوم دیگر یک جریان دوسویه و پیوسته دارد.
- (۳) زیرا اجزا و عوامل محیط جغرافیایی در ارتباط با یکدیگر عمل می کنند.
- (۴) زیرا انسان ها تأثیر پذیری بسیاری از محیط طبیعی خود دارند.

۲۵- جغرافی دانان جمعیت با کدام یک از اقدامات زیر میزان رشد و امکان مهاجرفرستی یک شهر را تعیین می کنند؟

- (۱) مطالعه میزان منابع آب شهر
- (۲) مطالعه و بررسی گسترش فیزیکی و افزایش جمعیت شهر
- (۳) مطالعه بافت جمعیت شهر
- (۴) مطالعه و تفسیر نقشه شهر

۲۶- جغرافی دانان در مطالعه یک شهر چگونه دید همه جانبه پیدا می کنند؟

- (۱) مطالعه بافت تاریخی
- (۲) مطالعه بافت جمعیتی
- (۳) شناخت ویژگی های طبیعی
- (۴) تهیه نقشه شهر

۲۷- هر یک از موارد زیر به ترتیب در کدام استان ایران واقع شده است؟

«زردکوه - کویر ریگ جن - روستای پالنگان - شهر سی سخت»

- (۱) اصفهان - سمنان - کرمانشاه - چهارمحال و بختیاری
- (۲) گیلان - چهارمحال و بختیاری - لرستان - کرمانشاه
- (۳) گلستان - کهگیلویه و بویراحمد - همدان - کردستان
- (۴) چهارمحال و بختیاری - سمنان - کردستان - کهگیلویه و بویراحمد

۲۸- از گزاره های زیر کدام یک مسائل یک شهر را با هدف توسعه به صورت همه جانبه مطالعه و بررسی می کند؟

الف) مطالعه میزان منابع آب شهر

ب) موالید - امید به زندگی و مهاجرفرستی

ج) مطالعه ژئومورفولوژی شهر

د) راه های ارتباطی و حمل و نقل

(۴) د و ب

(۳) ب و ج

(۲) الف و ج

(۱) الف و ب

پاسخنامه تشریحی

{راهنمای علائم}

سوالات سخت و چالشی

[۳ و ۲۱]

کد مفاهیم کلیدی

پایه دهم

پاسخنامه تشریحی درس اول

[۱] ۱ ۱

سازه‌های آبی شوشتر یکی از موارد بررسی محیط جغرافیایی و بهره‌برداری انسان در جهت بهبود کیفیت زندگی خود در گذشته است.

۳ و ۴ صحیح است.

[۱] ۳ ۲

سازه‌های آبی شوشتر از سوی سازمان یونسکو شاهکار نبوغ و خلاقیت نامیده شده است.

[۱] ۲ ۳

واژه جغرافیا برای اولین بار توسط اراتوستن دانشمند یونانی ارائه شد، وی جغرافیا را علم مطالعه زمین به عنوان جایگاه انسان معنا کرد.

[۲] ۱ ۴

موارد ب و ج درست است.

الف ← خاک‌شناسی زیرشاخه علم جغرافیای طبیعی است.

پ ← علم اقتصاد تولید، توزیع و مصرف کالاها و خدمات، نظام‌های اقتصادی و عرضه و تقاضا را مطالعه می‌کند. در گزاره (پ) کلمه طراحی اضافی است.

[۲] ۴ ۵

بررسی سایر گزینه‌ها

در ۱: هندسه و جمعیت‌شناسی؛

در ۲: هواشناسی و علوم سیاسی و علوم فضایی؛

در ۳: مطالعات شهری و معماری و شهرسازی؛

علوم هستند که جغرافیا از آنها بهره‌برداری می‌کند و زیرشاخه جغرافیای طبیعی می‌باشند.

[۲] ۲ ۶

بررسی سایر گزینه‌ها

۱: جغرافیای انسانی - جغرافیای طبیعی - جغرافیای انسانی - جغرافیای انسانی

۳: جغرافیای طبیعی - فنون جغرافیایی - جغرافیای انسانی - جغرافیای طبیعی

۴: جغرافیای طبیعی - جغرافیای انسانی - جغرافیای انسانی - جغرافیای انسانی

[۲] ۲ ۷

در ۱: جغرافیای شهری، در ۳: جغرافیای تاریخی و در ۴: کارتوگرافی از زیرشاخه‌های جغرافیا محسوب می‌شوند.

[۲] ۱ ۸

بررسی سایر گزینه‌ها

۲: کارتوگرافی ← هندسه / جغرافیای شهری ← مطالعات شهری،

معماری و شهرسازی / جغرافیای تاریخی ← تاریخ

۳: روش‌های کمی در جغرافیا ← آمار و فناوری اطلاعات و ارتباطات /

جغرافیای جمعیت ← جمعیت‌شناسی / ژئومورفولوژی ← زمین‌شناسی

۴: آمار و فناوری اطلاعات ← روش‌های کمی در جغرافیا / جغرافیای

جمعیت ← جمعیت‌شناسی / جغرافیای رفتاری و فرهنگی ←

جامعه‌شناسی، انسان‌شناسی و روان‌شناسی

[۲] ۴ ۹

جغرافیای اقتصادی با چگونگی معیشت گروه‌های انسانی در مکان‌های مختلف در رابطه با محیط زندگی‌شان می‌پردازد. فرضاً چگونه منابع معدنی یک ناحیه در شکل‌گیری شهرهای صنعتی تأثیر دارد.

[۲] ۳ ۱۰

در ۳ فقط به یک اصل هواشناسی اشاره شده ولی در سه گزینه دیگر، تأثیر اصول هواشناسی بر زندگی انسان‌ها دیده می‌شود.

[۲] ۲ ۱۱

بررسی سایر عبارات

الف: سنسج از دور از زیرشاخه‌های فنون جغرافیاست که از علوم فضایی بهره می‌گیرد.
ب: جغرافیای زیستی از زیرشاخه‌های مربوط به جغرافیای طبیعی است.
ج: علوم نظامی علمی است که جغرافیای نظامی از آن بهره می‌گیرد.

[۳] ۴ ۱۲

از مهم‌ترین مفاهیم اساسی در دانش جغرافیا روابط متقابل انسان و محیط در مکان است و دو عامل مهم در علم جغرافیا انسان و محیط است.

[۳] ۲ ۱۳

در هر مکان پدیده‌های مختلفی هستند که بر یکدیگر تأثیر گذاشته و به نوبه خود از هم تأثیر می‌پذیرند. این روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری با صورت جریانی پیوسته در مکان ادامه دارد و سبب تغییر شکل مکان‌ها می‌شود. در دهه‌های اخیر فناوری به کمک هوش و خلاقیت انسان آمده و باعث تأثیر بیشتر در محیط طبیعی شده است.

[۳] ۳ ۱۴

برای خنک شدن داخل ساختمان مناطق گرم و خشک مثل یزد بادگیر ساخته می‌شود و سد شاه عباسی در طبرستان یکی از نمونه‌های عالی دوران پیشایران است.

[۳] ۳ ۱۵

محیط جغرافیایی از تعامل بین محیط طبیعی و محیط انسانی به وجود می‌آید.

[۳] ۴ ۱۶

خاک، آب، سرمایه و نیروی انسانی بر نوع اشتغال یک روستا تأثیرگذار است.

[۳] ۱ ۱۷

محیط طبیعی یک مجموعه متعادل است که با ورود انسان زمینه تغییر در محیط فراهم می‌شود قطع بی‌رویه درختان جنگل حاصل نگاه سودجویانه انسان برای رسیدن به خواسته‌هایش در محیط طبیعی است. (عملکرد منفی)

[۳] ۱ ۱۸

[۳] ۱ ۱۹

از آنجا که جغرافیا روابط متقابل انسان را با محیط، مطالعه و بررسی می‌کند. شناخت توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی بدون دانش جغرافیا ممکن نیست، پس جغرافیا علمی برای زندگی بهتر است.

[۴] ۱ ۲۰

چگونگی شکل‌گیری محیط‌های جغرافیایی که حاصل روابط متقابل انسان و محیط است سبب می‌شود جغرافی دانان با دید ترکیبی یا کل‌نگری موضوعات را مطالعه و بررسی کنند. زیرا اجزا و عوامل محیط جغرافیایی در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کند.

دید ترکیبی: مطالعه همه جانبه و جامع پدیده‌ها با تمام ویژگی‌های آن در یک مکان.

۳۱ ۲ ۵

تداوم خشکسالی و وقوع پدیده‌های آلودگی و ...
پاسخ به سؤال «چرا» است.

خشکسالی دریاچه ارومیه ← بر ماهیت پدیده دلالت دارد و پاسخ به سؤال «چه چیز» است.

شمال غرب ایران ← مکان وقوع پدیده را مشخص می‌کند و پاسخ به سؤال «کجا» است.

فصل‌های مختلف سال ← روند زمانی پدیده را مشخص می‌کند و پاسخ به سؤال «چه موقع» است.

۳۲ ۱ ۵

۳۳ ۳ ۵

در واقع مکان وقوع سیل را می‌پرسد. سؤال «کجا» با رکن اساسی جغرافیا یعنی مکان وقوع پدیده‌ها سروکار دارد.

۳۴ ۳ ۵

سؤال چه‌طور: کاهش آب دریاچه / سؤال چه چیز: حفر بی رویه چاه‌ها در اطراف دریاچه

۳۵ ۲ ۶

گام‌های پژوهش جغرافیا به ترتیب عبارت‌اند از:

۱- طرح سؤال و بیان مسئله، ۲- تدوین فرضیه، ۳- جمع‌آوری اطلاعات، ۴- پردازش اطلاعات، ۵- نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادات

۳۶ ۱ ۶

قبل از تدوین فرضیه گام اول است و بعد از تدوین فرضیه گام سوم است.

گام اول ← طرح سؤال و بیان مسئله است. در این گام مسئله اصلی تحقیق به صورت واضح مطرح شده و به مطالعه پیشینه و نتایج تحقیقات مرتبط دیگران پرداخته می‌شود.

گام سوم ← جمع‌آوری اطلاعات است که یک روش آن (کتابخانه‌ای) مطالعه بر روی سالنامه‌های آماری مختلف است.

پس ۱ صحیح‌تر است.

۳۷ ۲ ۶

گام دوم نقش راهنما دارد و به فعالیت‌های پژوهشگر جهت می‌دهد.

۳۸ ۲ ۶

۳۹ ۳ ۶

در مرحله آخر، پژوهشگر با نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل اطلاعات پاسخ مسئله پژوهش را می‌یابد.

۴۰ ۴ ۶

ج: گام اول / الف: گام سوم / ب: گام چهارم

۴۱ ۲ ۶

الف: گام اول / د: گام پنجم

۴۲ ۲ ۶

تصویر ماهواره‌ای و نقشه روش کتابخانه‌ای و مصاحبه و مشاهده روش میدانی جمع‌آوری اطلاعات است.

۴۳ ۳ ۶

روش کتابخانه‌ای در تمامی پژوهش‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۴۴ ۳ ۶

در گام اول، مسئله به صورت سؤال نوشته می‌شود و از عبارات خبری یا جملات کلی و نامعلوم جلوگیری می‌شود.

۴۵ ۲ ۶

بررسی سایر گزینه‌ها

۳ جمله خبری است که در مسئله پژوهش، جملات، سؤالی می‌باشند در ۱ و ۴ سؤالاتی ذکر شده است که به صورت واضح و روشن مسئله را بیان نکرده است اما ۲ به صورت واضح و روشن به دلیل افزایش جمعیت در کلان شهرها اشاره دارد.

۲۱ ۲ ۴

۰۰

دید ترکیبی با کل نگر، مطالعه همه‌جانبه و جامع پدیده‌ها با تمام ویژگی‌های آن در یک مکان است.
با توجه به تعریف فوق:

احداث موج‌شکن در ساحل بندرانزلی (استان گیلان) نشان از در نظرگیری روابط متقابل انسان و محیط داشته؛ بنابراین با دید ترکیبی این موضوع مورد مطالعه قرار گرفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها

۱: مالج پالشی روشی است که امروزه به دلیل تأثیرات زیان‌آور آن، مورد تأیید نیست و مالج‌های مناسب همچون ریگ یا بقایای گیاهان جایگزین آن می‌شود.

۳: واضح است که احداث و توسعه خطوط حمل و نقل در جنگل‌ها به دلیل آسیب رساندن به پوشش گیاهی و خاک آن منطقه، درست نیست؛ بنابراین این موضوع با دید ترکیبی یا کل نگر بررسی نشده است.

۴: تخریب مناطق کوهستانی و احداث مناطق مسکونی موجب آسیب رسیدن به محیط شده بنابراین دید ترکیبی برای این موضوع در نظر گرفته نشده است.

۲۲ ۳ ۳

از عملکردهای منفی انسان در کوهستان است.

۲۳ ۳ ۳

از آنجا که جغرافیا روابط متقابل انسان را با محیط، مطالعه و بررسی می‌کند، بنابراین شناخت توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی بدون دانش جغرافیا ممکن نیست. پس جغرافیا علمی برای زندگی بهتر است.

۲۴ ۳ ۴

از آنجا که اجزا و عوامل محیط جغرافیایی در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کند، یک جغرافی‌دان با دید ترکیبی همه جوانب و پدیده‌ها را بررسی می‌کند.

۲۵ ۳ ۴

۲۶ ۴ ۴

نقشه شهر دید همه‌جانبه و کاملی به جغرافی‌دان می‌دهد در صورتی که سه گزینه قبل فقط از یک جنبه شهر را بررسی می‌کنند.

۲۷ ۴ ۳

زردکوه در استان چهارمحال و بختیاری

کویر ریگ جن در استان سمنان

روستای پالنگان در شهرستان کامیاران استان کردستان

شهر سی سخت در استان کهگیلویه و بویر احمد

۲۸ ۲ ۴

در گزاره‌های «الف» و «ج» مطالعه به صورت همه‌جانبه انجام می‌گیرد در صورتی که در موارد «ب» و «د» فقط به یک جنبه توجه شده است.

پاسخنامه تشریحی درس دوم

۲۹ ۲ ۵

سؤالات کلیدی هر کدام به موضوعات مشخصی از بحران‌های دریاچه ارومیه و موضوعات جغرافیایی دیگر می‌پردازد. به‌طور کلی مصداق‌های متنوع در درک بهتر سؤالات کلیدی جغرافیا اهمیت بسیاری دارد. در این سؤال محدوده جغرافیایی بحرانی این پدیده شمال غرب ایران است که با سؤال «کجا» مطرح می‌شود.

۳۰ ۱ ۵

بررسی سایر گزینه‌ها

۲: کجا؟ ۲۰ استان از ۳۱ استان ایران

۳: چه وقت؟ فروردین ۱۳۹۸

۴: چه چیز؟ شدت بارش‌های سراسری (بارندگی‌ها)